

THE ROLE OF MODERN ENDODONTICS AMONG OUR PEOPLE AND ITS POSITIVE AND NEGATIVE ASPECTS

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14901091>

**Abduqahhorov Akrom
Pardayev.Otabek**

*Termiz University of Economics and Services, Termiz City, Farovon Massif,
House 43B, e-mail:*

Abstract. This article provides detailed information on the role of modern endodontics in the field of dentistry among our people. Endodontics is the most advanced approach to treating root canals, enabling early diagnosis and effective treatment of diseases. The article presents a comprehensive analysis of its advantages, modern technologies, application methods, and certain disadvantages.

Keywords: endodontics, root canal, dentistry, diagnostics, painless treatment, minimally invasive, reinfection.

ZAMONAVIY ENDODONTIYANING XALQIMIZ ORASIDA TUTGAN O'RNINI VA UNING IJOBIY HAMDA SALBIY TOMONLARI

Abduqahhorov.Akrom., Pardayev.Otabek

*Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, Termiz sh., Farovon massivi
43B-uy, e-mail:*

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy endodontiyaning stomatologiya sohasida xalqimiz orasida tutgan o'rnini haqida batafsil ma'lumot beriladi. Endodontiya tish ildizi kanallarini davolash bo'yicha eng zamonaviy yondashuv bo'lib, kasalliklarni erta aniqlash va samarali davolash imkoniyatini yaratadi. Maqolada uning afzalliklari, zamonaviy texnologiyalari, qo'llanish usullari hamda ayrim kamchiliklari haqida to'liq tahlil keltiriladi.

Kalit so'zlar: endodontiya, tish ildizi, stomatologiya, diagnostika, og'riqsiz davolash, minimal invazivlik, qayta infeksiya.

РОЛЬ СОВРЕМЕННОЙ ЭНДОДОНТИИ СРЕДИ НАШЕГО НАРОДА И ЕЕ ПОЛОЖИТЕЛЬНЫЕ И ОТРИЦАТЕЛЬНЫЕ СТОРОНЫ

Абдукаххоров Акром., Пардаев.Отабек

Термезский Университет Экономики и сервиса, г. Термез, массив Фаровон,

Дом 43Б, e-mail:

Аннотация В данной статье подробно рассказывается о роли современной эндодонтии в области стоматологии среди нашего народа. Эндодонтия – это самый современный подход к лечению корневых каналов, который обеспечивает раннюю диагностику и эффективное лечение заболеваний. В статье представлен полный анализ ее преимуществ, современных технологий, методов применения и некоторых недостатков.

Ключевые слова: эндодонтия, корневой канал, стоматология, диагностика, безболезненное лечение, минимальная инвазивность, повторное инфицирование.

KIRISH

Endodontiya stomatologiyaning eng murakkab yo'nalishlaridan biri bo'lib, u tish ildiz kanallarini tashxislash va davolashdir. Yuqori sifatli endodontik davolash tishning umrini yillar davomida saqlab qolishi va uzaytirishi mumkin, xatolar esa tishlarning yo'qolishiga va suyak to'qimalarining yallig'lanishiga olib keladi. Endodontiya – bu stomatologiyaning tish pulpasiga va tish ildizi atrofidagi to'qimalarga oid bo'lgan bo'limidir. “Endo” – yunoncha “ichida”, “odont” esa “tish” degan ma'noni anglatadi. Endodontik davolash yoki ildiz kanali davolash tish ichidagi yumshoq pulpa to'qimasini davolashni nazarda tutadi. Endodontist – tishlarni saqlab qolishga ixtisoslashgan stomatologdir. Endodontiya – tish ildizi kanallarini davolashga ixtisoslashgan stomatologiya yo'nalishi bo'lib, tishni saqlab qolish va uning funksiyalarini tiklashda katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda tibbiyot sohasida tish ildizi kasalliklarini erta aniqlash va samarali davolash imkoniyatlari kengaymoqda. Bunday yondashuvlarning xalqimiz orasida ommalashuvi stomatologik muammolarni vaqtida bartaraf etish va tish sog'lig'ini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

ZAMONAVIY ENDODONTIYANING ASOSIY AFZALLIKLARI

Endodontik davolashning maqsadlari va bosqichlari:

Ildiz kanali tizimidagi infektsiyani bartaraf etish:

pulpa yoki uning parchalanishini olib tashlash;
infektsiyalangan dentinni olib tashlash.

To'ldirishga tayyorgarlik ko'rishda ildiz kanaliga kerakli shaklni berish.

Amaldagi dorilarning samaradorligini oshirish.

Kanal terapiyasini talab qiladigan tishlarni davolash quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

To'g'ri klinik diagnostika;

Maxsus tayyorgarlik;

behushlik;

Maksimal asepsiyani ta'minlash;

Ildiz kanalining teshiklariga eng qisqa va etarli darajada kirishni ta'minlash;

Kanalni birlamchi tozalash, aniq ish uzunligini aniqlash, instrumental o'tish, kengaytirish va shakllantirish, ildiz kanallarini yopish va uni nazorat qilish.

1. Tishlarni saqlab qolish: Endodontiyaning asosiy afzalligi – tish ildizi kanallarini davolab, infeksiyani to'xtatish orqali tishni saqlab qolishdir. Bu bemorlar uchun estetik va funksional jihatdan muhim ahamiyatga ega.

2. Minimal invaziv usullar: Endodontik amaliyotlar tish to'qimalariga kam zarar yetkazib, minimal invaziv yondashuvni taklif qiladi. Bu usul bemorlar uchun kamroq og'riq va tezroq tiklanishni ta'minlaydi.

3. Samarali diagnostika: Zamonaviy rentgen tasvirlash, 3D tomografiya va lazer texnologiyalari tish ildizi kasalliklarini erta aniqlashda yuqori aniqlik beradi.

4. Og'riqsiz davolash: Bugungi kunda anesteziya vositalari va zamonaviy asbob-uskunalar yordamida endodontik jarayonlar deyarli og'riqsiz o'tmoqda. Bu esa stomatologiyaga bo'lgan qo'rquvni kamaytiradi.

5. Infektsiyalarni oldini olish: Kanallarni to'liq plombalash orqali qayta infeksiyalanish xavfi minimallashtiriladi.

ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA DAVOLASH USULLARI

1. Digital rentgen va 3D tomografiya: Bu texnologiyalar tish ildizi kanallarini aniq ko'rsatib, diagnostikaning samaradorligini oshiradi.

2. Lazer endodontiyasi: Lazer yordamida tish ildizi kanallaridagi infeksiyalarni to'liq tozalash va davolash mumkin. Bu usul asoratlar xavfini kamaytiradi.

3. Biokeramik plombalash materiallari: Yangi avlod materiallari tish kanallarini sifatli plombalab, uzoq muddatli natijalar beradi.

4. Apex-lokatorlar: Tish ildizining aniq uzunligini o'lchash uchun ishlatiladigan bu asbob davolash jarayonining muvaffaqiyatli o'tishiga yordam beradi.

SALBIY TOMONLARI

1. Davolashning yuqori narxi: Zamonaviy endodontik usullar qimmatbaho texnologiyalar va materiallardan foydalanishni talab qiladi.

2. Murakkab holatlarda qiyinchilik: Ba'zi tish ildizi kanallari murakkab tuzilishga ega bo'lib, ularni to'liq tozalash va plombalash qiyin bo'lishi mumkin.

3. Mutaxassislarning yetishmovchiligi: Maxsus o'qitilgan endodont mutaxassislar yetishmasligi muammosi ba'zi hududlarda mavjud.

4. Psixologik to'siqlar: Ba'zi bemorlar stomatologik davolashdan qo'rqishi yoki ishonchsizlik bilan qarashi mumkin.

Tishlarning ildiz kanallarini qanday davolaymiz

Periodontit rivojlangan tish kariesidan kelib chiqishi mumkin. Periodontit bilan halokatli jarayon tish to'qimalaridan suyak to'qimalariga va tishning ildiz kanallariga tarqaladi. Patologik o'zgarishlar darajasiga qarab, kist, granuloma yoki tolali shakllanish paydo bo'lishi mumkin. Ildiz kanallari tizimi juda murakkab morfologiyaga ega bo'lishi mumkin, bu ko'pincha lateral kanallarning mavjudligi, ildizning g'ovakli tuzilishida yoriqsimon bo'shliqlar, doimiy namlik - bularning barchasi mikrofloraning rivojlanishi uchun ideal sharoitdir. Periodontit uchun ildiz kanallarini davolashning asosiy vazifalari infektsiyalangan pulpani olib tashlash, tozalangan va kengaytirilgan kanalni dezinfeksiya qilish va uni keyingi muhrlashga tayyorlashdir. Birinchidan, biz ildiz kanallariga kirishni yaratamiz, bu bizga optimal ko'rinish va asboblardan ishlatish qobiliyatini ta'minlashi kerak. Tishning ildiz kanallarida ishlashni boshlashdan oldin ularning uzunligi apikal lokator yordamida o'lchanadi - minimal xato bilan yuqori o'lchov aniqligini kafolatlaydigan qurilma, bu ularning uzunligini keyinchalik apikal to'qimalar va periodontal to'qimalarning anatomiyasini hisobga olgan holda aniqlash, qayta ishlash va to'ldirish imkonini beradi. Apeks lokatori - bu mashinada to'xtash sensori printsipi asosida ishlaydigan qurilma: u shifokorga kanalning aniq uzunligini aniqlash imkonini beradi. Tish kanali orqali endodontik materialning barcha harakatlari qurilma displeyida aks etadi. Biz eng yangi texnologiyalardan foydalangan holda ishlab chiqarilgan, nikel-titan qotishmasidan tayyorlangan asboblardan ishlaymiz, bu bizga ildiz kanallarini davolash samaradorligini va tezligini oshirish, kanalning egilishi va apikal torayishini saqlab qolgan holda, katta egriliklar bilan ildiz kanallarini davolash imkonini beradi. Ushbu avlod asboblari mukammal moslashuvchanlik va sinish kuchiga ega bo'lganligi sababli

(qattiqlashuv texnologiyasi tufayli), u ildiz kanallarini davolash paytida xavfsizlikni oshiradi va sinish xavfini kamaytiradi.

ENDODONTIYANING XALQIMIZ SOG'LIG'I UCHUN AHAMIYATI

Endodontist bo'lish uchun stomatologiya maktabini tamomlagandan keyin ikki yoki undan ortiq yil davomida endodontiya bo'yicha qo'shimcha o'qish talab etiladi. Ular oddiy, murakkab va juda qiyin endodontik muolajalarni bajaradilar, shu jumladan ildiz kanali davolash, endodontik jarrohlik va travmatik tish jarohatlaridan keyin tishlarni saqlab qolish uchun maxsus muolajalarni amalga oshiradilar. O'z amaliyotlarini faqat ildiz kanali davolash, jarrohlik va travmatik jarohatlarga qaratib, endodontistlar murakkab endodontik muammolarni samarali hal qilish bo'yicha mutaxassis bo'ladilar. Endodontistlar tomonidan qo'llaniladigan ilg'or texnologiyalar va maxsus texnikalar tishning ichki qismini aniq ko'rishga va tishlarni tez va qulay tarzda davolashga imkon beradi.

Tishingizni saqlab qolish orqali endodontist sizning tabiiy tabassumingizni saqlashga yordam beradi, shuning uchun siz sevimli taomingizni yeyishda davom etishingiz va umumiy sog'lig'ingizni saqlashingiz mumkin. Hech narsa tabiiy tishday ko'rinmaydi, his qilinmaydi va ishlamaydi!

Zamonaviy endodontiya xalqimiz orasida sog'lom tishlarni saqlab qolish, kasalliklarni erta aniqlash va davolashda katta ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu usul stomatologiya sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirib, bemorlarning hayot sifatini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Tishlarni saqlash va ularning tabiiy ko'rinishini tiklash imkoniyatlari tufayli endodontiya kelajak stomatologiyasining ajralmas qismiga aylanmoqda

XULOSA

Zamonaviy endodontiya stomatologiya amaliyotida yangi imkoniyatlar ochib bermoqda. Og'riqsiz va minimal invaziv davolash usullari tufayli ushbu yo'nalish stomatologiyada yuksak samaradorlikka erishmoqda. Ammo texnologik ta'minotni yaxshilash, mutaxassislar tayyorlash va aholiga tushuntirish ishlari olib borish zarur. Shu tarzda, endodontiya kelajakda ham stomatologik xizmatlar sifatini oshirishda muhim o'rin tutadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi - "Stomatologiya xizmatlarini rivojlantirish dasturi", Toshkent, 2023.
2. O'zbekiston Stomatologlar Uyushmasi - "Endodontik davolashning zamonaviy usullari", 2024.

3. Karimov N., Toshpulatov A. - "Stomatologiyada diagnostika va davolash yondashuvlari", Toshkent tibbiyot nashriyoti, 2022.
4. "Zamonaviy stomatologik texnologiyalar" - O'zbekiston Tibbiyot Akademiyasi ilmiy nashri, 2023.
5. "Tish ildizi kasalliklarining diagnostikasi va davosi" - Prof. Abdurahmonov S., Toshkent, 2021.
6. "Digital rentgen va 3D tomografiya: O'zbekistonda qo'llanilishi" - Stomatologiya ilmiy jurnali, 2022.
7. "O'zbekiston stomatologiyasida lazer texnologiyalarining o'рни" - Tibbiyot ilmiy tadqiqot instituti nashri, 2023.
8. Davlatov R. - "Endodontiyada ilg'or plombalash materiallari va ularning afzalliklari", Toshkent, 2024.